

VIEERMUIZEN IN HET DOMEIN PRINS KAREL:

of waar Batman ondersteboven gaat !

Wie kent ze niet ? Batman in plastic, in stripvorm of op het grote doek; Tom Cruise die in een vampier verandert, enz...

Wie kent ze wel ? De kleine, vlugge avondlijke vleermuizen die, tijdens een zwoele zomeravond, in de achtertuin op jacht zijn naar insecten. " Snelle diertjes met een complex oriëntatievermogen dat wel, maar of ze mooi of lief zijn dat betwijfel ik ... ".

Het menselijk contact met vleermuizen beperkt zich tot een schichtige waarneming of een zeldzame keer een dood exemplaar (verkeersslachtoffer of verstoord tijdens winterslaap). Nochtans zijn het boeiende dieren die een sterk ontwikkelde jachttechniek hebben (m.b.v. echo-lokatie), een sociale hiërarchie kennen in hun kolonies, een winterslaap houden, soms grote afstanden wegtrekken, enz ...

De polders zijn van nature uit vleermuisarme gebieden wegens het gebrek aan boscomplexen. Een aantal soorten die minder aan bomen gebonden zijn komen er wel vrij algemeen voor. Deze zijn: Dwergvleermuis (algemeenste vleermuis en zelfs één van de meer algemene zoogdieren), Watervleermuis en Laatvlieger. Kraamkolonies van deze soorten komen voor in huizen, boerderijen en kerken.

Om hun winterslaap door te brengen zoeken de verschillende soorten vleermuizen verschillende types van plaatsen op. Je hebt vleermuizen die enkel in bomen overwinteren (vb. Rosse vleermuis), je hebt er die enkel in onderaardse bouwwerken overwinteren (vb. Baardvleermuis) en je hebt er die niet zo kieskeurig zijn (vb. Franjestaart). Alhoewel voor een andere klasse van zoogdieren meer dan voldoende plaats over is aan de kust om de winter door te brengen, blijkt het aantal plaatsen dat geschikt is voor vleermuizen zeer beperkt, dit in het bijzonder aan de Middenkust.

Naast een aantal weinig interessante bunkers in de polders hebben we nog het fort van Napoleon en het domein Prins Karel te Raversijde.

Deze laatste is de belangrijkste overwinteringsplaats van vleermuizen aan de Middenkust. Gedurende de laatste 10 jaar wordt éénmaal per jaar de overwinterende vleermuizen populatie geteld.

Tot eind jaren '80 was er een overwinterende populatie van ongeveer 30 exemplaren in het uitgebreid gangen- en bunkerstelsel aanwezig. Wegens restauratiewerken, in het kader van de openstelling van het gebied, is dit aantal terug gevallen tot minder dan 10. Om hieraan te verhelpen werd in samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen en Dienst der Kust een voorstel uitgewerkt om een aantal onderaardse gangen als vleermuizenreservaat in te richten.

Hierbij werden 3 stukken afgesloten met deuren, waardoor mensen die niet meer binnen konden, maar vleermuizen wel.

De resultaten van de vleermuizentellingen in de afgelopen jaren zijn:

winter	haardvl. spec.	dwergvl.	grijze grootoor	gewone grootoor	grootoor spec.	watervl.	species	Totaal
83/84	10	2	1		3	5		21
84/85	16	1	1	1	5	6		30
86/87	2				1	1		4
87/88					1			1
88/89	7				1	2		10
89/90	10					2		12
92/93	2					3	1	6
93/94	4					1		5

Opmerking: De tellingen werden uitgevoerd door Rudi Vantorre, Bart en Piet Opstaele. De gegevens van de winters 90-91 en 91-92 zitten nog ergens verborgen in de archieven, maar worden gepubliceerd vanaf het ogenblik dat ze terug opduiken.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is de populatie overwinterende vleermuizen in het Domein Prins Karel in elkaar gevallen in 1986. De hoofdoorzaak hiervan is dat de vele onderaardse gangen in het gebied volledig werden proper gemaakt. Veel van deze gangen waren volgewaaid met zand en zo ontstond er een ideaal microklimaat voor overwinterende vleermuizen (vaste temperatuur, geen verstoring, geen tocht, etc.).

Grootoorvleermuis

Vanaf de winter 1988-89 is er een licht herstel te bespeuren, maar dit komt omdat steeds meer vleermuizen gingen overwinteren in het zuidelijk deel van het domein Prins Karel (in bunkers en schuren). In 1992 werden een aantal gangen (op 3 plaatsen) opnieuw ingericht zodat de factoren aanwezig waren om overwinterende vleermuizen aan te trekken (geen tocht, verstoring). Tijdens de laatste tellingen werden nagenoeg alle overwinterende vleermuizen in deze afgesloten gangen aangetroffen.

Voor de verdere ontwikkeling van de overwinterende vleermuizenpopulatie moeten nog bijkomende beheersmaatregelen genomen worden. Zo moeten bijvoorbeeld bijkomend bakstenen opgehangen worden in de afgesloten gangen. Ook wordt er gewerkt aan informatiepanelen rond vleermuizen voor bezoekers van het domein. En tenslotte zullen we proberen dit gebied als officieel vleermuizenreservaat te laten erkennen d.m.v. een beheersovereenkomst met de Provincie en Dienst der Kust.

M.a.w. een waardevol vleermuizenreservaat in een waardevol duingebied.

Piet Opstaele.

STEUN HET NATUURBEHOUD

EN

BLIJF OOK IN

1995

LID VAN

NATUURRESERVATEN vzw